

Regelbunden tillsyn i Dingtuna skolor (Dingtuna skola och Ekeby skola)

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Västerås kommun och besökt Dingtuna skola och Ekeby skola den 2 och 6 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 februari 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Dingtuna skolor, dels den information som samlats in under besöket. I Dingtuna skolor intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Tabell 1: Antal elever

Dingtuna skola	Antal elever
Förskoleklass	30
Grundskola	153
Totalt	183

Ekeby skola	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	46
Totalt	58

Källa: Skolornas uppgift i samband med tillsyn 2009

Dingtuna skola och Ekeby skola ingår i enheten Dingtuna skolor och har ett stort geografiskt upptagningsområde. Dingtuna skola innefattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6. Skolan ligger strax utanför Dingtuna tätort. Eleverna kommer från Dingtuna tätort samt omkringliggande landsbygd och Lillhärad. Knappt hälften av eleverna åker skolskjuts till skolan.

Ekeby skola innefattar en förskoleklass och grundskola årskurserna 1 – 6. Skolan arbetar i åldersintegrerade klasser. Ekeby skola ligger i Horn Rytterna och samtliga elever åker skolskjuts till skolan.

Inom Dingtuna skola finns tre arbetslag, f-1 (klasslärare, förskoleklasslärare och fritidshemspersonal), 2-3 (klasslärare, resurslärare, idrottslärare, fritidshemspersonal) och 4-6 (klasslärare, slöjdlärare, resurslärare). Arbetslagen träffas en gång i veckan. Rektorn närvarar på del av mötet varje vecka. I arbetslagen finns utsedda lärledare som har ansvar för att driva det pedagogiska samtalet i arbetslaget och i särskilda pedagogiska diskussioner i olika konstellationer. Lärledarna har träff med rektorn en gång i månaden.

På Ekeby skola finns ett arbetslag bestående av samtliga medarbetare på skolan (och fritidshemmet). Det finns en lärledare i arbetslaget som ansvarar för att driva det pedagogiska samtalet i arbetslaget. Arbetslaget träffas en gång i månaden, rektorn närvarar alltid på dessa möten.

Tillsynen omfattar förskoleklass och grundskola. En rektor ansvarar för dessa verksamheter. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnomsorg behandlas i separata rapporter avseende hela kommunens verksamhet inom dessa områden.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Dingtuna skolor för egen statistik över de nationella ämnesproven i årskurs 5. Denna redovisar andelen elever som når målen i svenska, matematik och engelska.

Resultaten på ämnesnivå för 2008 visar att i Dingtuna skola når 85 procent av eleverna målen i matematik och i svenska och 82 procent i engelska. I svenska och i matematik är tendensen nedåtgående, då i båda dessa ämnen måluppfyllelsen var 92 procent år 2006. I engelska redovisar inte skolan resultat från tidigare år.

I Ekeby skola visar ämnesstatistiken över resultat på nationella prov att samtliga elever når målen i svenska och engelska. Resultaten på de nationella proven i matematik har fluktuerat men visar på en nedåtgående tendens.

De två skolorna redovisar måluppfyllelsen i samtliga ämnen för 2008 i kvalitetsredovisningen. Ekeby skola kan dessutom uppvisa egen statistik för måluppfyllelsen i samtliga ämnen fr.o.m. 2003. Ekeby skola uppvisar en stabil och hög måluppfyllelse. Dingtuna skola visar för år 2008 ett mer varierande resultat med stora könsskillnader, där flickornas resultat har förbättrats medan pojkarnas har försämrats både i matematik och i svenska. Även i engelska är det stora skillnader mellan könen till fördel för pojkarna. Tillsynen visar att det inte förs några systematiska diskussioner på skolan angående skillnader mellan pojkars och flickors resultat i de redovisade ämnena. Skolinspektionen konstaterar att det i Dingtuna skolor pågår ett utvecklingsarbete för att höja måluppfyllelsen med hjälp av olika pedagogiska och organisatoriska lösningar, t.ex. flexibla elevgrupper med varierande storlek, problembaserad skolutveckling mm.

Skolinspektionen bedömer att eleverna i Dingtuna skolor i huvudsak når målen för utbildningen men att dessa ytterligare kan förbättras. Skolorna behöver därför fortsätta sitt arbete så att samtliga elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Den ska vara framåtsyftande och skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Dessa omdömen får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. De individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen har tagit del av innehåller både skriftliga omdömen och en framåtsyftande sammanfattande del. De skriftliga omdömena är mycket utförliga och gäller för varje undervisat ämne. Bedömningarna kompletteras genomgående med en nyanserad beskrivning i varje ämne så att informationen om elevens kunskaper är tydlig. Den framåtsyftande delen är ofta mycket kortfattad och saknar ofta en klar koppling mellan elevens utvecklingsområden och kursplanernas mål. Insatserna är mycket allmänt hållna och skolans insatser framgår inte alltid med klar tydlighet. Skolinspektionen bedömer att Dingtuna skolor inte upprättar individuella utvecklingsplaner i enlighet med författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver se över innehållet i planernas framåtsyftande del så att de individuella utvecklingsplanerna överensstämmer med författningarnas krav.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I kapitel 2 i Lpo 94, "Mål och riktlinjer" framgår att målen att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. I diskussioner med lärare och elever framkommer att skolan arbetar med mål att sträva mot men i varierande omfattning. De olika lärarna och rektorerna har dessutom en varierande syn kring betydelsen av mål att sträva mot och vissa lärare uppfattar dessa som individuella mål som kommer "efter" målen att uppnå. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver försäkra sig om att alla lärare är införstådda med innebörden av målen att sträva mot och att dessa anger inriktningen på skolans utbildning.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap.1 § skollagen samt 5 kap.1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådant ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. På Ekebyskolan uppger lärarna att särskilt stöd inte ges i den utsträckning som motsvarar elevernas behov som en följd av brist på specialpedagogisk kompetens på skolan. Rektorn framhåller dock att Ekebyskolans små elevgrupper i sig utgör en resurs för elever med behov av särskilt stöd, samt att det inom kommunen finns specialpedagogisk kompetens att tillgå.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver försäkra sig om att samsyn råder kring vad särskilt stöd står för och att åtgärder vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En

redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap.14 § diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som har samband med ovan nämnda diskrimineringsgrunder. Det finns inget hinder för skolan att föra samman dessa två planer i ett dokument. Skolinspektionen bedömer dock endast skolans plan mot kränkande behandling.

Dingtuna skola har en likabehandlingsplan som också gäller för Ekebyskolan. Enligt författningarna ska varje verksamhet upprätta en egen plan. Planen som Skolinspektionen har tagit del av innehåller bland annat en beskrivning av det förebyggande arbetet och arbetsgången vid kränkande behandling. Den bedöms dock inte fullt ut uppfylla lagens krav på en plan mot kränkande behandling. Planen saknar en redovisning av planerade insatser utifrån en aktuell kartläggning av respektive skolas behov. Elever och vårdnadshavare behöver också delta i större utsträckning i planens utformning.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en plan som fullt ut svarar mot författningarnas krav. Vidare vill Skolinspektionen påpeka att det av planens namn bör framgå att den också gäller för skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen anges utbildningens omfattning i grundskolan i timmar om 60 minuter för ämnen och ämnesgrupper, även kallad timplan. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper. Vidare anges det i 2 kap. 19 -20 §§ grundskoleförordningen att eleverna ska erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen ska syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Dingtuna skolor anordnar inte elevens val och uppger inte heller att det sker en avstämning av timplanen över 9 år. I samtal med elever och lärare framkommer dessutom att undervisning i musik inte ges i Ekebyskolan, förutom inslag av sång på andra lektioner. Skolinspektionens bedömning är att detta inte svarar mot författningarnas krav gällande elevens val och musikundervisningen i årskurs 1-6. Skolan behöver i enlighet med förordningens krav försäkra sig om att varje elev erbjuds elevens val samt undervisning i musik under sin skolgång.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iaktas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår i Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. I förordningen om kvalitetsredovisning anges att varje skola, förskola och fritidshem årligen ska upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. En kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. En uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan/ årlig plan mot kränkande behandling ska redovisas i kvalitetsredovisningen. Dingtuna och Ekeby skolor har en gemensam kvalitetsredovisning där även förskoleklass- och skolbarnomsorgsverksamheten ingår. Redovisningen innehåller uppgifter om i vilken mån skolorna har uppnått resultat i förhållande till nationella mål, samt analys och bedömningar av måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen beskriver även hur skolorna arbetar med normer och värden, samt

uppföljning och utvärdering av planen.

Skolinspektionen ser i tillsynen att kvalitetsredovisningen inte används som ett levande dokument i syfte att kontinuerligt utveckla verksamheterna, samt att varken elever eller föräldrar har varit med i arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningen. Det blir dessutom otydligt på vissa ställen vilken skola som berörs i texten, p.g.a. att det är flera verksamheter som beskrivs i ett gemensamt dokument.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte fullt ut uppfyller de krav som förordningen ställer. Detta behöver åtgärdas.

Stockholm 13 november 2009

Katalin Bellaagh

Anne-Marie Lindström